

Hacettepe Üniversitesi
Bilgi ve Belge Yönetimi Bölümü

Dijital Dönüşüm ve Bellek Kurumları

Yaşar Tonta

Hacettepe Üniversitesi Bilgi ve Belge Yönetimi Bölümü

<https://yunus.hacettepe.edu.tr/~tonta/>

yasartonta@gmail.com

@yasartonta

UTMK 6. Büyük Buluşması, 18-19 Kasım 2022, Ankara

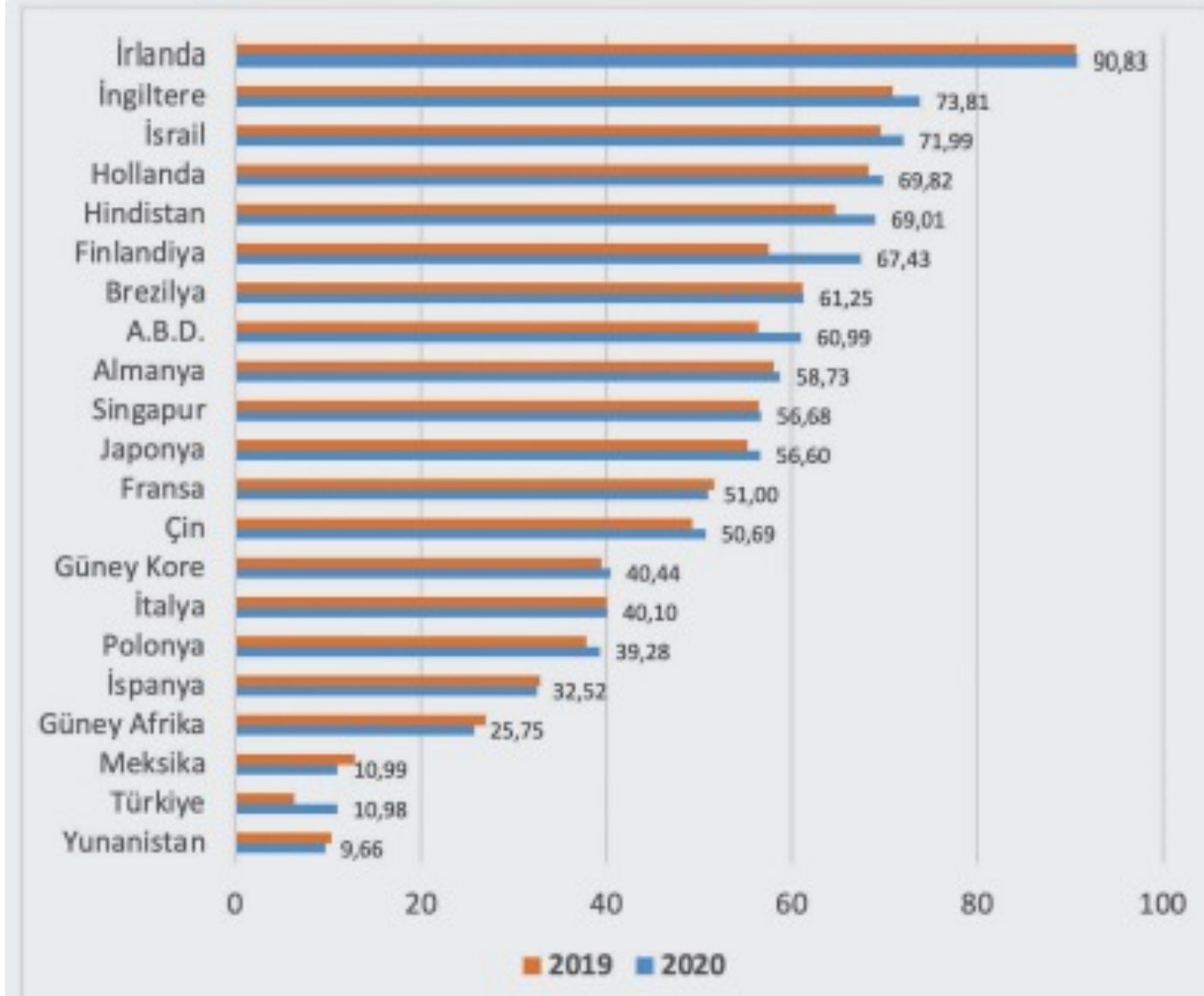
Dijital Dönüşüm

- “yıkıcı teknolojileri kullanarak iş süreçlerini dönüştürme”
- “iş süreci optimizasyonu için veri odaklı tekniklerden ve yıkıcı teknolojilerden yararlanma. Optimizasyon, problem keşfi, öngörü, kestirim ve eylem önerilerini içerir.”

Türkiye Dijital Dönüşüm Endeksi

	2019	2020	2021
TÜRKİYE DİJİTAL DÖNÜŞÜM ENDEKSİ	2,94	3,03	3,24
A. EKOSİSTEM BİLEŞENİ	2,87	2,95	3,09
1. Boyut: Yasal Zemin ve İşleyiş	2,76	2,82	3,01
2. Boyut: Yenilik ve Yatırım Ortamı	2,98	3,09	3,17
B. YETERLİLİK BİLEŞENİ	3,19	3,21	3,37
3. Boyut: Altyapı	2,34	2,27	2,32
4. Boyut: Satın Alınabilirlik	4,54	4,54	4,63
5. Boyut: Beceriler	2,69	2,82	3,17
C. KULLANIM BİLEŞENİ	2,88	3,16	3,36
6. Boyut: Bireysel Kullanım	3,20	3,24	3,31
7. Boyut: İş Dünyası Kullanımı	2,77	3,32	3,41
8. Boyut: Kamu Kullanımı	2,66	2,92	3,37
D. DÖNÜŞÜM BİLEŞENİ	2,81	2,81	3,14
9. Boyut: Dijitalleşen Ekonomi	2,36	2,05	2,25
10. Boyut: Dijitalleşen Toplum	3,26	3,58	4,03

Dijital Olarak Teslim Edilebilir Hizmet İhracatı (% Toplam hizmet ticareti)

Kültürel Miras Sektörü İçin Dijital Dönüşüm

“Dijital dönüşüm, hem bir süreç hem de bir kuruluşun işleyişini ve değer sağlama şeklini dönüştürmek için dijital teknolojiyi kullanmanın sonucudur. Bir kuruluşun gelişmesine, misyonunu yerine getirmesine ve paydaşlarının ihtiyaçlarını karşılamasına yardımcı olur. Kültürel miras kurumlarının dijitalden güç alan bir sektör ve kültürden güç alan bir Avrupa'nın dönüşümüne katkıda bulunmasını sağlar.”

Bellek Kurumları

- Kil tablet, kâğıt-kalem kullanarak beyin dışında bilgi depolanması – **8000 yıl**
- Beyin dışında depolanan bilgilerin kütüphaneler, müzeler, arşivler, galeriler (GLAM) aracılığıyla hizmete sunulması – **5000 yıl**

Matbaa, İnternet ve Dijital Dönüşüm

Yakınsama

Farklı
teknolojilerin
birbirinin
içine geçmesi,
“fingirdeşmesi”

Yakınsamanın Sonuçları

- Dijital teknoloji kültürel sektörler arasındaki “silo”ları yıkıyor
- Disiplinler arasındaki hatlar bulanıklaşıyor
- Tiyatrolar sinemayla harmanlanıyor
- Canlandırılmış sanat eserleri, video oyunları, dijital avatarlar
- Okuyucular/izleyiciler fizikselden sanala dönüyor
- Bilgisayar, bilgi teknolojileri ve yapay zekâ sanatla birleşiyor
- Fiziksel ve dijital çevre bütünleşiyor
- Kültür için dijital altyapı kuruluyor
- Kültürel bilişim / dijital insani bilimler gibi alanlar doğuyor

Bellek Kurumlarında Neler Değişti / Değişiyor?

- Bilgi ile onu içeren nesnenin birbirinden ayrılması (“zarf-mazruf”)
- Bilginin çözünürlüğünün artması
- Dijitalleştirme ve zaten doğuştan dijital olan belge, bilgi ve görüntülerin yönetimi
- Küresel ölçekte kaynak keşfi
- 7/24 bağlantı ve üst verilere / tam metinlere çevrimiçi (online) / mobil erişim
- “Kaynak merkezli” yönetimden ilişki merkezli yönetime geçiş
- Bütünleşik, bağlantılı ve birlikte çalışabilir bellek kurumlarının araştırma altyapısının temel bileşeni haline gelmesi

Bellek Kurumlarında Dijital Dönüşüm

- Üst verilerin (metadata) dijital dönüşümü
- İçeriğin dijitalleştirilmesi / doğuştan dijital içerik
- Artırılmış, karma, sanal gerçeklik uygulamaları
- Veri olarak derlemeler (“collections as data”)
- Bilişimsel erişim (computational access)
- Bellek kurumlarındaki dönüşümün diğer sektörlerdeki dönüşümle bütünleştirilmesi

Bellek Kurumlarında Yeni Ortaya Çıkan Görevler

- Dijital kültürel varlık yöneticisi
- Dijital küratör
- Dijital etkileşimli deneyim geliştiricisi
- Dijital strateji yöneticisi
- Dijital derlem (koleksiyon) küratörü
- Sanal gerçeklik küratörü
- Çevrimiçi topluluk yöneticisi
- . . .

Europeana: Avrupa'nın Dijital Kültürel Mirası

europaana.eu/en

HOME COLLECTIONS STORIES FOR PROFESSIONALS LO

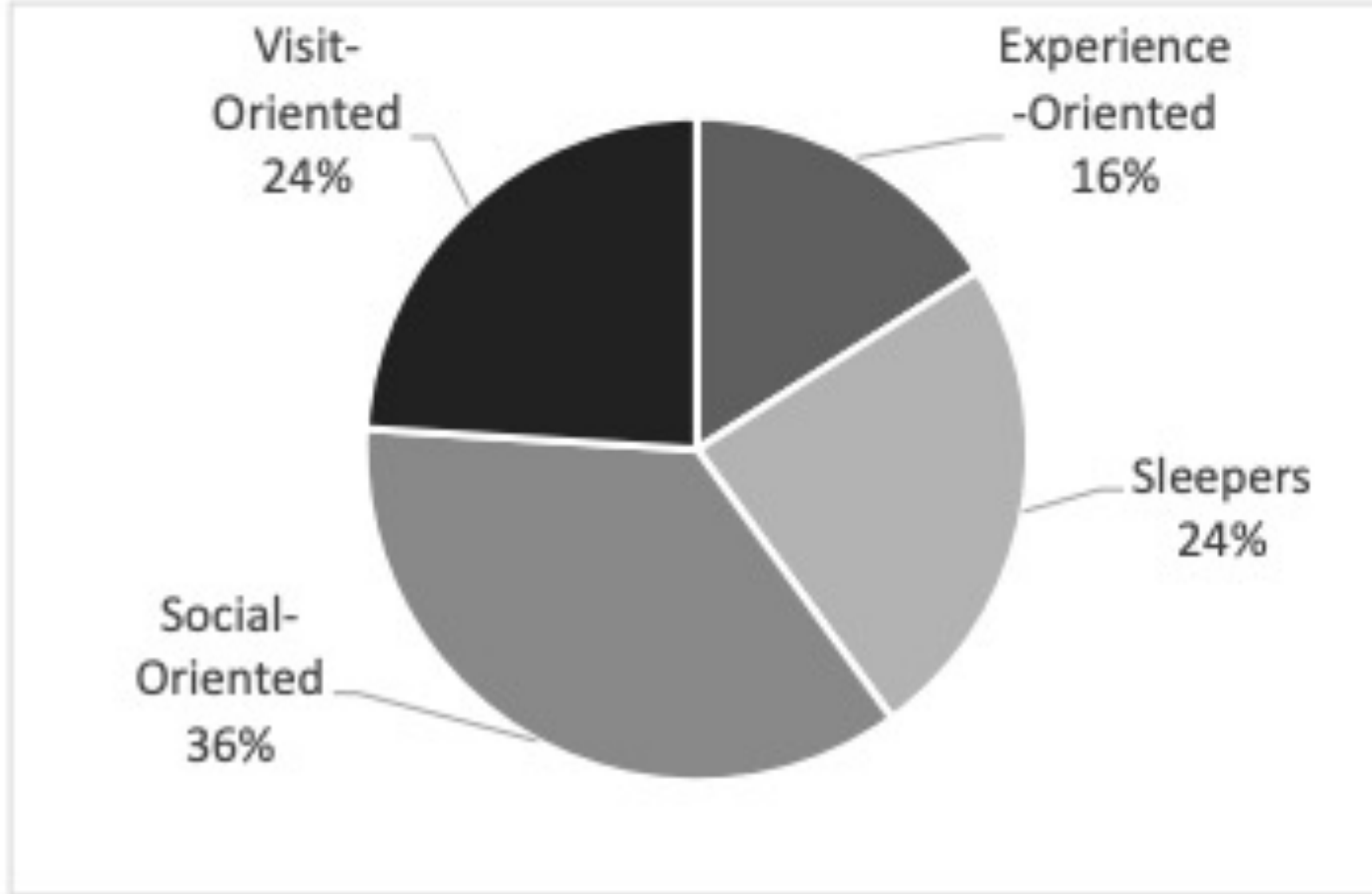
Discover Europe's digital cultural heritage

Search, save and share art, books, films and music
from thousands of cultural institutions

Search 50+ million items

 Funded by
the European Union

Müzelerimiz Dijital Dönüşümün Neresinde?

DEVLET ARŞİVLERİ BAŞKANLIĞI

T.C. Kimlik No / Passpo

Giriş Yap

[Parolanızı mı unuttunuz/Forgot your P](#)

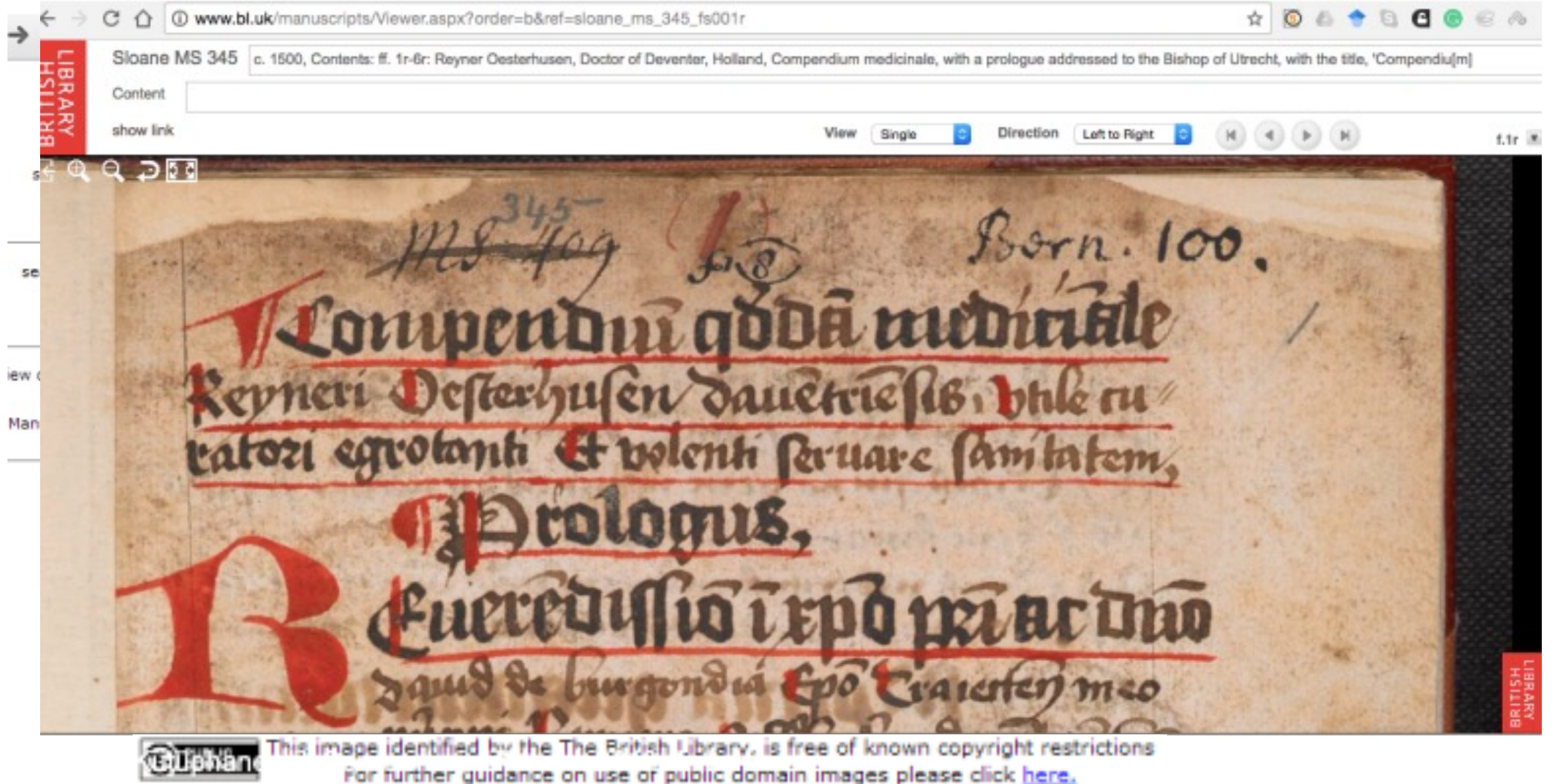
If you don't have an account, create now
Üyelik Formu/Account Form

e-posta: yazmalardtcf@humanity.ankara.edu.tr

TÜRKİYE İŞ BANKASI

Britanya Kütüphanesi

Kamu Malı Olarak Kültür

- “herkes toplumun kültürel yaşamına serbestçe katılma . . . ve bundan yararlanma hakkına sahiptir.” (İHEB, Md. 27)
- “Kültür küresel kamu malıdır.” (M. Öcal Oğuz)
- Kamu malı olarak bilgi (kültür):
 1. Başkalarıyla paylaşıldığında miktarı ve değeri azalmaz
 2. Belli bir kişiyi ya da grubu dışlamak zor ve maliyetlidir
- Kamu malına erişimi engellemek suç mudur?
- Erişim olmadan dijital dönüşüm olmaz

AN 68: ***Dijital Dönüşüm.*** (4 Mart 2022). https://www.youtube.com/watch?v=W1QwE_ZKhBY

AN 69: ***Bellek Kurumlarında Dijital Dönüşüm.*** (18 Mart 2022). <https://www.youtube.com/watch?v=oZGoa6fZy7M>

AN 70: ***Arşiv ve Müzelerde Dijital Dönüşüm.*** (25 Mart 2022). <https://www.youtube.com/watch?v=TjAtX4McYn8>

AN 71: ***Müzelerde Dijital Dönüşüm.*** (1 Nisan 2022). https://www.youtube.com/watch?v=vggVvem2_LM

AN 27: ***Bellek Kurumlarının Dijital Dönüşümü.*** (4 Aralık 2020). <https://www.youtube.com/watch?v=yqqGfxanAP0>

AN 26: ***Dijital Çağın Bellek Kurumlarına Etkileri.*** (27 Kasım 2020). <https://www.youtube.com/watch?v=OMR4RKe-r7s>

AN 13: ***Bilişimsel Erişim.*** (24 Haziran 2020). <https://www.youtube.com/watch?v=1YIIFL10yqY&feature=youtu.be>

AN 9: ***Dijital Kültürel Kaydın Uzun Dönemli Korunması.*** (27 Mayıs 2020). <https://www.youtube.com/watch?v=hB1Rhkm0UEI>

Hacettepe Üniversitesi
Bilgi ve Belge Yönetimi Bölümü

Dijital Dönüşüm ve Bellek Kurumları

Yaşar Tonta

Hacettepe Üniversitesi Bilgi ve Belge Yönetimi Bölümü

<https://yunus.hacettepe.edu.tr/~tonta/>

yasartonta@gmail.com

@yasartonta

UTMK 6. Büyük Buluşması, 18-19 Kasım 2022, Ankara